

IN MEMORIAM

Др ЧЕДОМИР ПЕЈОВИЋ (1928-2000)

Црногорско школство и наша историографија остали су 29. марта 2000. године без Чедомира Пејовића - Пејкана, угледног средњошкоског професора међу историчарима који су се бавили науком и још рјеђег научника међу интерпретаторима школске историје. Као научник проницљивог и радозналост духа, и сугестивни предавач снажног темперамента и особене духовности, Пејовић је оставио лијепи утисак код свих поклоника богиње Клио који су га познавали или са њим сарађивали.

Чедомир Пејовић је рођен 29. октобра 1928. године у Подгорици. Основну школу је завршио у Требињу, а гимназију на Цетињу 1946. године. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду (група за историју) 25. јуна 1950. године, као први студент у својој генерацији. Са одличним успјехом положио је 1954. године и стручни професорски испит. Пејовић је, и поред несумњиве обдарености за научноистраживачки рад, био дубоко очаран професорским позивом и свој радни вијек (пуних 40 година) провео је у титоградској (подгоричкој) гимназији "Слободан Шкерковић". Захваљујући умјешности и преданости читаве једне плејаде професора из поменутог установе, међу којима препознатљиво мјесто заузима и Чедомир Пејовић, подгоричка гимназија је стекла завидну репутацију у ондашњем школском систему Црне Горе. Вриједи поменути да је Пејовић, као интелектуалац широког образовања, неко вријеме предавао и филозофију у овој школи. Његову професорску каријеру одликовале су највише оцјене дате од мериторних органа, а од стране колега предлаган је за награду "Октоих", највише признање на пољу образовања у Црној Гори.

Васпитање у родољубивом и часном породичном окружењу у добу је мјери одредило Пејовићев даљи друштвени ангажман. Он је учесник НОР-а од 12. фебруара 1944. до 15. маја 1945. године. Био је врло активан у друштвено-политичком, културном и спортском животу, најприје на Београдском универзитету, а касније у Титограду, односно у Црној Гори. Од 1947. до 1950. године учествовао је у три савезне омладинске

радне акције и био вишеструки ударник. Широка преокупација Пејовићевог горљивог волонтерства рефлектовала се и на његово присуство у више асоцијација, у којима је имао значајне функције. Пејовић је био први секретар Друштва за филозофију и социологију НР Црне Горе, секретар Удружења учитеља, наставника и професора прво среза, а затим општине Титоград, предсједник Подружнице Друштва историчара Титограда и на крају предсједник Друштва историчара Црне Горе и члан Предсједништва Савеза друштава историчара Јгославије.

Неугасива жеља да што дубље проникне и што прецизније реконструише поједине историјске процесе пресудно је утицала да се Пејовић посвети и научно-истраживачком раду. Тим послом почео је да се бави 1958. године, као члан Комисије Општинског комитета СК Титограда за историју Савеза комуниста, гдје је радио на прикупљању и обради грађе за историју радничког покрета. Упознавајући се са обиљем разноврсног документационог материјала, одлучио је да своје интересовање усмјери на проучавање прошлости револуционарног радничког покрета између два свјетска рата у Црној Гори. Таква одређеност проткана истрајним истраживачким радом резултирала је објављивањем око тридесет чланака, расправа и других научних прилога. Највећи дио својих истраживања Пејовић је заокружио својим драгоцјеним и обимним радом "*Комунистичка партија Југославије у Црној Гори 1919-1941*", који је 1973. године одбрањен као докторска дисертација на Филозофском факултету у Приштини. Ово дјело, фундирано на мноштву прворазредних историјских извора, импонује и квалитетом излагања и стога чуди чињеница да је објављено тек 1999. године.

Чедомир Пејовић је своје радове објављивао у научним часописима ("*Историјски записи*", "*Бока*", "*Пракса*", "*Југословенски историјски часопис*"), затим у зборницима радова као што су "*Дурмиторска партизанска република*" (1979), "*Раднички покрет, народноослободилачки рат и револуција у Боки Которској*" (1983), "*Битка за Црну Гору - Мартинићи - Круси 1796*" (1997) и другим. Аутор је неколико десетина научно-популарних публицистичких радова, а као гост-уредник водио је скоро сто емисија на Радију Црне Горе. За своје посљедње дјело "*Подгоричка гимназија 1919-1941, Документи*" добио је 1998. Годишњу награду ослобођења Подгорице.

Пејовићева посвећеност "учитељици живота" с правом представља оличење успјешног споја историјске науке и школске историје и уједно је парадигма млађим црногорским историчарима. Сасвим разумљиво, јер његово животно дјело јесте племенита легура просвјетног, научног и хуманистичког рада. Пејкан је, најкраће речено, био човјек који је тако жарко волио да зна и несебично знао да подучи.

Мр Звездан Фолић